

НАСТАВНО-НАУЧНОМ ВЕЋУ
ФАКУЛТЕТА МЕДИЦИНСКИХ НАУКА У КРАГУЈЕВЦУ

и

ВЕЋУ ЗА МЕДИЦИНСКЕ НАУКЕ
УНИВЕРЗИТЕТА У КРАГУЈЕВЦУ

На седници Већа за медицинске науке Универзитета у Крагујевцу одржаној 10.7.2024. године (број одлуке: IV-03-558/31) одређени смо за чланове Комисије за оцену и одбрану докторске дисертације под насловом: „Анализа утицаја тежине хроничне опструктивне болести плућа на исходе лечења и квалитет живота пацијената са коморбидитетом депресије”, кандидата **Иване Јелић**, студента докторских академских студија Факултета медицинских наука Универзитета у Крагујевцу, за коју је именован ментор **проф. др Горан Михајловић**, редовни професор.

На основу података којима располажемо достављамо следећи:

ИЗВЕШТАЈ

О ОЦЕНИ УРАЂЕНЕ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

1. Подаци о докторској дисертацији
1.1.Наслов докторске дисертације:
Анализа утицаја тежине хроничне опструктивне болести плућа на исходе лечења и квалитет живота пацијената са коморбидитетом депресије
1.2.Опис докторске дисертације (навести кратак садржај са назнаком броја страница, поглавља, слика, шема, графикона, једначина и референци) (до 500 карактера):
Ова докторска дисертација је написана на 90 страна и садржи поглавља (Увод, Циљеви и хипотезе студије, Материјал и Методе, Резултати, Дискусија, Закључак и Литература). Резултати студије су приказани кроз 2 слике, 48 графикона и 23 табела. Попис литературе се састоји од 339 референци. Основни циљ истраживања био је утврдити да примена антидепресива код пацијената са хроничном опструктивном болешћу плућа и коморбидитетом депресије доводи до клиничког смањења степена депресије, а тиме и до свеобухватног побољшања квалитета живота пацијената са хроничном опструктивном болешћу плућа.
1.3.Опис предмета истраживања (до 500 карактера):
Предмет истраживања ове докторске дисертације је праћење исхода лечења антидепресивима коморбидитетне депресије у односу на степен тежине хроничне опструктивне болести плућа. Психометријске процене присутне психопатологије

вршене су коришћењем Хамилтонове скале за депресију (HAM-D) и упитника за испитивање квалитета живота и животног задовољства (Q-LES-Q-SF). Код пацијената оболелих од хроничне опструктивне болести плућа узети су подаци релевантни за истраживање (социо-демографски, подаци о садашњој болести и лечењу, подаци о личној и породичној анамнези и досадашњој терапији). Такође, укључене су и зависне варијабле: субјективни осећај испитаника (осећање празнине, нерасположења, безнадежности, нервозе, раздражљивости, напетости, песимистички став о будућности, проблеми са спавањем, умор, замарање и смањење енергије, интересовање за послове и догађаје, размишљање о себи, концентрација, суицидалне идеје). Свим испитаницима из групе оболелих од хроничне опструктивне болести плућа урађене су психијатријске процене и процене скалама.

1.4.Анализа испуњености полазних хипотеза:

Примарна полазна хипотеза у овом истраживању је да постоји позитивна корелација нивоа депресивности и степена тежине хроничне опструктивне болести плућа.

Поред тога, дефинисане су и секундарне хипотезе:

1. Постоји позитивна корелација тежине хроничне опструктивне болести плућа и квалитета живота код пацијената са хроничном опструктивном болешћу плућа и депресивним поремећајем.
2. Терапија антидепресивима код пацијената са хроничном опструктивном болешћу плућа којима је дијагностикован депресивни поремећај доводи до смањења симптома депресије.
3. Терапија антидепресивима код пацијената са хроничном опструктивном болешћу плућа и депресивним поремећајем доводи до побољшања квалитета живота.
4. Постоји значајна разлика у исходу лечења антидепресивима код болесника са хроничном опструктивном болешћу плућа и коморбидитетом депресије у односу на степен тежине хроничне опструктивне болести плућа.

Све полазне хипотезе су јасно и прецизно дефинисане и проистичу из циљева истраживања. Резултати докторске дисертације су у потпуности потврдили све постављене хипотезе.

1.5.Анализа примењених метода истраживања:

Методологија истраживања је прецизно и јасно описана, у складу са постављеним циљевима и хипотезама студије. Истраживање је реализовано као ретроспективно-проспективна студија која укључује пацијенте примарне здравствене заштите лечене од ХОБП-а са коморбидитетом депресије. Студију је одобрио Етички одбор Дома здравља у Крагујевцу, у Републици Србији (број: 01-542/2, 2016). Укључујући и искључујући критеријуми су јасно дефинисани као и време и место истраживања.

У студију је укључено 120 испитаника изабраних између оних којима је постављена дијагноза ХОБП-а према критеријумима МКБ-10, а да претходно нису лечени од депресије. Пацијенти који се лече од ХОБП-а груписани су у три категорије у односу на степен тежине болести на основу постбронходилаторне вредности форсираног експиријумског капацитета плућа (ФЕВ1) и распоређени у односу на скалу за процену

диспнеје (mMRC) на степене 1, 2, 3. Прву групу испитаника чине пацијенти са ХОБП-ом благог степена (степен 1), другу групу испитаника чине пацијенти са средње тешким обликом ХОБП-а (степен 2), и трећу групу испитаника чине пацијенти са тешким и веома тешким обликом ХОБП-а (степен 3). Испитаници све три групе, којима је постављена дијагноза ХОБП-а према критеријумима МКБ-10, а нису претходно лечени од депресије током прегледа, попунили су упитник за процену симптома депресије (PHQ-9 – скрининг тест, ближе објашњен у одељку 3.3), на основу чега се врши категоризација у две групе: нормално расположење (укупан резултат од 0 до 4 на скали за процену симптома депресије) чине пацијенти прве групе, а другу групу чине пацијенти са различитим степеном симптома депресије (резултат од 5 и више). Пацијенти друге групе поново су били подвргнути клиничко-психијатријском испитивању, а затим је ординирана терапија SSRIс антидепресивима, у складу са важећим смерницама, у дужини од 8 недеља. Након 8 недеља, пацијенте је прегледао психијатар који је поново процењивао њихов психолошки статус, ниво депресије (HAM-D) и квалитет живота и животног задовољства (Q-LES-Q-SF).

Анализа података извршена је коришћењем статистичког програма SPSS (*Statistical Package for the Social Sciences* односно *Statistical Product and Service Solutions*), верзија 20.

1.6. Анализа испуњености циља истраживања:

Примарни циљ ове докторске дисертације био је утврдити корелацију нивоа депресивности и степена тежине хроничне опструктивне болести плућа.

Поред тога, дефинисани су и секундарни циљеви:

1. Утврдити корелацију степена тежине хроничне опструктивне болести плућа и квалитета живота код пацијената са хроничном опструктивном болешћу плућа и депресивним поремећајем,
2. Утврдити да ли терапија антидепресивима код пацијената са хроничном опструктивном болешћу плућа којима је дијагностикован депресивни поремећај доводи до смањења симптома депресије и побољшања квалитета живота,
3. Утврдити да ли постоје разлике у исходу лечења антидепресивима код болесника код којих је дијагностикован депресивни поремећај и хронична опструктивна болест плућа у односу на степен тежине хроничне опструктивне болести плућа,
4. Утврдити да ли постоје разлике у исходу лечења антидепресивима код болесника код којих је дијагностикован депресивни поремећај и хронична опструктивна болест плућа у односу на квалитет живота.

Сви задати циљеви су јасно и прецизно формулисани и у потпуности су били испуњени.

1.7. Анализа добијених резултата истраживања и списак објављених научних радова кандидата из докторске дисертације (аутори, наслов рада, назив часописа, волумен, година објављивања, странице од-до, DOI број¹, категорија):

Резултати ове докторске дисертације су показали позитивну корелацију између нивоа депресивности и степена тежине хроничне опструктивне болести плућа. Спроведено

¹Уколико публикација нема DOI број уписати ISSN и ISBN

истраживање омогућило је идентификовање промена у степену депресивности код пацијената са хроничном опструктивном болешћу плућа током процеса њиховог лечења, односно након употребе антидепресива.

Према добијеним резултатима истраживања, укључење лечења депресије антидепресивима је статистички значајно утицало на побољшање квалитета живота пацијената са ХОБП-ом који имају придружени депресивни поремећај. Ова студија показује да су физичко стање, радна способност и социјална интеракција три главна проблема пацијената. У њиховом лечењу, антидепресиви који се користе за нормализацију симптома депресије имали су статистички значајан утицај на квалитет њиховог живота. Квалитет живота и задовољство животом пацијената у овој студији, у просеку, побољшани су након 8 недеља терапије ССРИ.

Резултати ове студије потврђују да је тежина опструкције ваздушног тока у корелацији са нивоом измерених психолошких фактора, што значи да симптоми депресије постају све израженији, сразмерно напредовању пулмолошке болести.

Такође је утврђено да тежи степен ХОБП-а и тежи облици депресије утичу на квалитет живота. Дакле, један од закључака овог истраживања је да је важно укључивање психијатријске здравствене неге у планове лечења ове популације пацијената чиме би се побољшао исход лечења у целини.

Након увођења терапије антидепресивима у трајању од 8 недеља дошло је до статистички значајног смањења симптома депресије

Резултати ове докторске дисертације публиковани су у часописима индексираним на SCI листи:

1. Jelić I, Mihajlović G, Mihajlović F, Minić N, Ratinac M, Pantović-Stefanović M. COPD and Depression Analysis in Regard to Obstructive Pulmonary Levels. *Healthcare*. 2023; 11(8):1175. doi:10.3390/healthcare11081175. M22

1.8. Оцена да је урађена докторска дисертација резултат оригиналног научног рада кандидата у одговарајућој научној области и анализа извештаја о провери докторске дисертације на плагијаризам (до 1000 карактера):

Претрагом доступне литературе прикупљене детаљним претраживањем база података „Medline“ и „CoBSON“ коришћењем одговарајућих кључних речи: COPD, depression, cohort study, quality of life, HAM-D, Q-LES-Q-SF, нису пронађене студије истог дизајна и методолошког приступа. Извештај о провери на плагијаризам показао је минималан степен подударња текста и то у највећој мери услед навођења библиографских података о коришћеној литератури. Комисија констатује да докторска дисертација кандидата Иване Јелић под називом „Анализа утицаја тежине хроничне опструктивне болести плућа на исходе лечења и квалитет живота пацијената са коморбидитетом депресије“ представља резултат оригиналног научног рада.

1.9. Значај и допринос докторске дисертације са становишта актуелног стања у одређеној научној области:

Значај ове студије огледа се у дубљем разумевању комплексне симптоматологије хроничне опструктивне болести плућа са коморбидитетом депресије, као и идентификовању промена у степену депресивности код пацијената са ХОБП-ом током процеса њиховог лечења, односно након употребе антидепресива. Како је хронична опструктивна болест плућа врло распрострањено обољење савременог доба, праћење исхода лечења и испитивање квалитета живота код ових пацијената са коморбидитетом депресије је важно не само за оболеле, већ и за лекаре. Од великог је значаја сагледати комплетан здравствени статус

оболелих, јер често болесници са истим соматским тегобама немају и исте субјективне тегобе до којих болест доводи, тако да је персонализован приступ пацијента од круцијалног значаја за њихово свакодневно функционисање. У циљу побољшања ефикасности и квалитета лечења оболелих, резултати добијени нашим истраживањем учинили би значајан корак ка побољшању квалитета живота ових пацијената коришћењем антидепресивне терапије, чиме би се побољшао и целокупан исход лечења оболелих. Узевши у обзир величину узорка и резултате истраживања, ова студија подстиче истраживаче да овој теми придају већу важност, управо зато јер су тренутно мало заступљена, с обзиром на то да добија на значају како у психијатрији, тако има важност и за друге стручњаке, али и за саме пацијенте. Како би се побољшао квалитет живота пацијената и унапредили општи здравствени резултати, битно је проширити ово поље истраживања, и подробније му приступити (са другог аспекта) у сличним будућим студијама. Досадашња истраживања ретко су се бавила праћењем исхода лечења антидепресивима коморбидитетне депресије у односу на степен тежине хроничне опструктивне болести плућа. Углавном су то биле студије пресека, а хетерогеност до сада коришћених узорака онемогућила је довољно јасно сагледавање исхода лечења антидепресивима коморбидитетне депресије у односу на степен тежине хроничне опструктивне болести плућа. Због тога ово истраживање самим тим има и већи значај ка побољшању квалитета живота пацијената са симптомима депресије оболелих од хроничне опструктивне болести плућа коришћењем антидепресивне терапије, а тиме и целокупног исхода лечења оболелих од хроничне опструктивне болести плућа.

1.10. Оцена испуњености услова за одбрану докторске дисертације у складу са студијским програмом, општим актом факултета и општим актом Универзитета (до 1000 карактера):

На основу анализе достављене документације Комисија констатује да су испуњени сви услови за одбрану докторске дисертације кандидата Иване Јелић под називом „Анализа утицаја тежине хроничне опструктивне болести плућа на исходе лечења и квалитет живота пацијената са коморбидитетом депресије“ у складу са студијским програмом Докторских академских студија, општим актом Факултета медицинских наука и општим актом Универзитета у Крагујевцу

2. ЗАКЉУЧАК

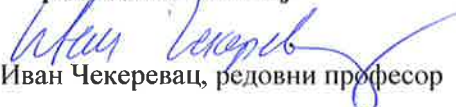
На основу анализе докторске дисертације и приложене документације Комисија за оцену и одбрану докторске дисертације под насловом „Анализа утицаја тежине хроничне опструктивне болести плућа на исходе лечења и квалитет живота пацијената са коморбидитетом депресије“, кандидата Иване Јелић, предлаже надлежним стручним органима да се докторска дисертација прихвати и да се одобри њена одбрана.

Чланови комисије:

Доц. др Бранимир Радмановић, доцент
Факултет медицинских наука Универзитета у
Крагујевцу
Психијатрија

Председник комисије

Проф. др Иван Чекеревац, редовни професор
Факултет медицинских наука Универзитета у
Крагујевцу

Интерна медицина

Члан комисије

Проф. др Звездана Стојановић, ванредни
професор

Медицински факултет Војномедицинске
академије Универзитета одбране у Београду

Психијатрија

Члан комисије